

Problemes filosòfics

per A. Cros

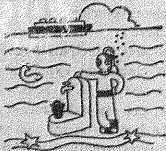
"VALENTINA"

La darrera obra de Soldevila és continuadora fidel de la trajectòria novel·listica d'aquest autor. No pas simplement en l'aspecte extern —ahir "Fanny", "Eva", avui "Valentina" — sinó en les característiques essencials que agermanen tota l'obra de Soldevila: l'alegria tota ciutadana de l'estil i de l'abecadota; l'agilitat convejable en la graciosament lleugera la locució; l'any de tota felicitat de concepció i d'expressió. Característiques de tota obra poc profunda però que encaixen perfectament amb l'objectiu que s'endevina en l'obra de Soldevila: proporcionar una deliciosa manera de perdre el temps. I res més. Que ja és molt si s'aconsegueix amb procediments honorables.

UN MANUAL CATALA SOBRE LITERATURA RUSSA

Acaba de sortir el volum 93 de la "Col·lecció Popular Baró de Hohenhausen". És el cinquè manual d'iniciació literària que apareix dins aquesta col·lecció. Els anteriors són: Literatura grega (per C. Ribà), Literatura Catalana (L. Nicolau d'Oliver), Literatura Llatina (Carles Ribà) i Literatura Provençal (A. Maseras i M. Jouveau).

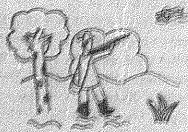
K. COUSSEFF A LA SALA GASPAR

El notable artista rus, K. Cousseff, ja conegut a Barcelona i arribat fa poc del seu viatge d'estudi per França, Alemanya, Àustria, Suïssa i Itàlia, portant una esplèndida col·lecció de quadros i estudis, conseqüència del seu esforç incansable durant els seus viatges d'aquest estiu, els quals formen un conjunt força estimable que tindreu ocasió de veure a la Sala Gaspar, Consell de Cent, 323, durant la quinzena que comença el pròxim dia 4, a les 6 de la tarda.

MINIATURES ISLAMÍQUES

Al "Metropolitan Museum of Art", de Nova York, tingut lloc recentment una important exposició de miniatures islàmiques. Totes les escoles, àrab, persa, turca, hindostànica, etc. hi foren representades. Cal assenyalar l'aparició de la Biblioteca Nacional de París i la de la biblioteca Pierpont-Morgan, de la famosa col·lecció Beatty de Londres.

ELS DISSORTATS CARRERS DE BARCELONA

Una malaltia urbana més als nostres carrers — el carrer — que transpirin — Els carrers han aparegut de nou amb un desenvolupament de futur que és la cosa més nova dels nostres carrers i que consisteix en aplicar el principi de la seguretat dels carrers per a fer-los més còmodes i més agradables. Si es així, la nostra ciutat serà per l'aspecte pràctic i de les columnes arquitectòniques d'importància considerablement.

TRENTE ANYS ENDARRERA

A la Sala Parés hi ha una exposició de dibuixos de trenta anys enrere. Les persones que hi van ara veuen la trentena, si tenen ocasió de veure amb ulls nous els dibuixos. La fama de les nostres ciutats i ciutats és possible que s'afegís una renovació arquitectònica que els carrers serien més còmodes i més agradables per als ciutadans.

posició ha d'ésser admesa i si tra ho ha estat estat prèviament. Proposició que reacciona greu sobre la filosofia general.

Els més grans metafísics d'havien estat afectats pel caràcter del mètode matemàtic. Quina demostració a priori ha estat menada, ningú ja no té cap dubte sobre la veritat de les proposicions matemàtiques. No havia estat te d'assajar, per a la justificació metafísica, una mètode que d'fora d'aquí tan brillants resultat. Descartes, un Spinoza, havien seduïts per aquest pensament cartes espera demostrar matemàticament els principis de la seva física, les primeres teories de la física. Spinoza espera poder d'algunes definicions i d'algunes proposicions, més ho començem: llur mètode demostra moltadament que certes conseqüències han d'ésser admeses, si certs principis han estat escollits per l'esperit de l'home. Els principis així escollits són un valor absolut. I sent, certs principis semblen venir al nostre esperit. No és perquè un cervell d'home, sentit d'home, perquè vivim en un cert medi semblarien encara evidents, guésim sentits de forçada, i tema nerviós de formiga. I si volem en un dels planetes que grofesser, al volt de l'estel Siri? O sem-ho ingenuïtats? No en res. Suposem un sistema matemàtic perfectament construït segons un mètode matemàtic; el seu valor seria dubtós. Les evidències de les matemàtiques més valen més per la constatació de l'absolut que no valdrien les evidències de les formigues? Raonar a priori d'home valen més, aquesta constatació, que no valdrien les evidències de les formigues? Què respondria? I, en aquestes condicions, de quina manera es pot aconseguir un mètode d'esperit matemàtic a assolir amb seguretat l'absolut.

Però no es pot comptar per amb el mètode de les ciències naturals? Menys encara si es s'ha.

H. Poincaré va més lluny en les seves conclusions. No podem trobar l'absolut per a saber experimentalment, de quina manera és fet el nostre espai. No sabem, doncs, en rigor, si el postulat d'Euclides s'aplica verament al nostre espai. Els nostres postulats geomètrics no són, doncs, tampoc veritats d'experiència, sinó simples convencions. Aquestes convencions són arbitràries, en el sentit que en podem fer d'altres. Són, no gensemenys, recomanades, perquè són còmodes per al nostre esperit. Ens permetem, en efecte, construir una mecànica, gràcies a la qual ens figurem els fenòmens de la naturalesa de manera a classificar-los, calcular-los i preveure'ls típicament. Un temps vindrà en què descobrirem tota que no entrarem ja en els quadros de la matemàtica euclidiana. Si arribem, en canvi, a trobar un mètode matemàtic que ens permeti de veure amb certesa que els fenòmens de la naturalesa són veritats d'experiència, i seran sepulcrales que tindran un valor, fins al límit en què la descoberta de tots nous els farà inutilitzables, a dir-ho ben. Encara tant o més tardaria que certes descobertes científiques semblen revelar, com les matemàtiques, que hi ha un mètode per veure amb certesa que els fenòmens de la naturalesa són veritats d'experiència, i seran sepulcrales que tindran un valor, fins al límit en què la descoberta de tots nous els farà inutilitzables, a dir-ho ben. Encara tant o més tardaria que certes descobertes científiques semblen revelar, com les matemàtiques, que hi ha un mètode per veure amb certesa que els fenòmens de la naturalesa són veritats d'experiència, i seran sepulcrales que tindran un valor, fins al límit en què la descoberta de tots nous els farà inutilitzables, a dir-ho ben.

La pudícia

per Tomàs Roig i Llop

A PERE VALLIBERA

Una colla d'estudiants, ara, l'he- vien acorralada entre un munt de cor- des i de taulons, i cadascú li donava un gran pessic. Ella s'hi havia tornat a esgarrapades i feia una veu ridi- cula, de gata esbalada, de tant protes- tar.

Però era una hora miserablement deserta i la noia ensenyava un pit en- tre la brusa estripada, tota palida de rostre i amb els cabells damunt les galtes, que encara la feien d'allò més incitant.

Fins que passà un carreter botit de renecs i amb un vi tan generós, que les empenqués a fustades contra a- quells quatre xitxarellos.

Juljeta se n'anà carrer avall, ran- quejant, lassaa, lluint al sol l'escarola de la seva cabellera, d'una rossor in- dustrial.

Va seguir carrers i carrers sense sa- ber per què. Pertot ensopegava i els grooms l'empaitaven ardidament qui sap l'estona.

A l'últim, va ajeure's damunt d'un banc del Passeig de Gràcia, tan llar- ga com era i sense miraments. Un vent frescal movia les fulles i llur ombra joguinejava sobre el seu cos. El seu com, a despit de tantes misèries, era encara bell. Tonia la silueta fina i in- desca de l'adolescència.

Ara Julieta pantetxava, agitada, i les galtes eren una mica enceses: uns rinzols daurats reposaven vora les se- ves orelles i les feia boniques com unes conquilles d'Urús.

Un gos molt senyor l'olorà mig d'es- quillentes, i se n'anà volemment tot a- rrufant el nas.

Com que el vent jugava massa amb les cames de Julieta, algú se n'escriu- xi i un guàrdia la féu alçar i l'engen- yà Passeig de Gràcia avall.

Juljeta tintinejava per sota els ar- bres esponerosos, amb el cap que li queia i un glop d'aire als pulmons.

I veus aquí que, en sortejar el ven-

tall de ruixim d'una manguera, de sota li arribaren pensaments i més pensaments. D'antuvi, com sempre, se'n volia distreure. Però, avui, la cla- redat violenta del dia li travessava el cervell i li feia els records precisos, retalladíssims.

Es veia jugant amb les nenes del barri, un xic enllà de la Plaça de la Sagrada Família, i uns vallfets cridant "no arriba, no arriba!", a un home que, enfurit, inútilment intentava ar- ruixar-los.

Ella i les amigues també hi feren gatzara, a l'últim, fins que la seva mare la'n tragué d'una sola planto- fada.

La seva mare! Quina ràbia, que se- li hagués mort tan aviat! Tan neteta que la dula al Col·legi, i anaven a uns teatres, a les festes, molt bonics: de- via costar molts diners d'entrar-hi, si- nò que la seva mare sempre no tenia tot pagat. Feia un goig! Però piorava i reia a rampells; tan aviat l'omplia de besos com l'hauria rebutada contra la paret. I sempre així.

Fins que ja no la veié més i l'horri- ble vella del quart pis va posar-li un vestit de dol; Julieta, en arribar ací, començà a caminar de pressa, més de pressa encara, com si encara la per- segués aquell adroguer de la bata llar- ga i bruta que li matà l'ànima, una tarda seca i febrosa de l'agost.

Juljeta no volia recordar més. El passat li anava punxant els ulls, els llavis, l'orella, i cada record era una caiguda, i una altra caiguda, avall, avall, sense parar! Quin regust de carn podria al fons de tot!

Va creure's que es desmalava. S'es- timolà en una porta per molta estona, si cau o no cau. La gont passava vora seu, ferrogent adalaterada. Ni una en- grana de pietat.

I ella, sola, amb la seva pròpia ca- ra, insaciable de plaer!

Vesprejava: aviat es perdria, com sempre, pels carrerons foscos. Va gi- rar entorn seu els ulls grossos i blaus, bovins, vom cercant una mà invisible que l'emparés, i topà amb un retrat molt gran... Era davant d'una casa de fotografies. El retrat li zuejava la vo- luntat, l'atreia amb una forga inasopl- ada. Quan fou ran del cristall, un crit agudíssim esquetjà la seva gorja. Era ella mateixa, uns anys enrera, vestida de primera comunió, que la seva mare li féu fer de grandeta. Les fines mans s'ajuntaven en estilitat commosa, men- tre els seus ulls eren dolçament algats vers una respaiador que devia venir del Cel.

Tota la porosa angelical del retrat, tota la innocència de verge que respi- rava supleta Julieta d'abans, s'hibaren el poder que dormia prisioner en les entranyes de la perduda i una onada d'aire li féu clore els punys. Veló, en- tre hàgrimes roents, una pedra i el cri- all de l'espaiador fou partit en dos trossos ràpidament.

Uns vianants s'arrecollinaren al seu voltant. D'uns crícs i mandamines d'un bunco que maldava per llampar-se dia- nunt de Julieta, però un guàrdia hi fou a temps i se l'endugueren gairebé arrencant-la.

Juljeta, arribada en un bosc de la Delegació, plora molt aquell nit. Nit- ga no sap, però, si aló fou o no una nit...

EL CINEMA

MALASSIA

Ningú com Henri Fanchonnet ha sabut retratar tan magistralment l'atmosfera d'aquest misteriós país on el seu llibre "Malassie" que emportà el primer Con- cours 1925. Però Stefan Zweig, no ho féu menys amb "Amok" que va a ésser rodat per Fedor Ozep. L'emig- mática bogeria del meigs holandes, l'ambient calid, dens de Malassia, van a veure's en cinema. La casa Pathé-Natan pot enorgullir-se de poder tenir dintre del seu haver, el guió d'aquesta magnífica novel·la, que el nom de Fedor Ozep garanteix la seva qualitat. Quina serà la dona dels ulls grisos que escollirà per encarnar el paper de l'orgullosa dama anglesa?

L'AMIC FRITZ

"L'amic Fritz" és un llibre que hem llegit infinites vegades sense perdre mai les ganes de tornar a fer-ho. Aquesta obra d'Erkman Chatrian va a ésser portada també a la pantalla. Es a dir, ja ho és: de Basconelli se n'ha encarregat i la interpretat a la perfecció l'atmosfera transparent d'aquest poble ba- varès, on la cervesa i el bell menjar són els plers que limiten l'alegria de tots. Fritz Kobus, panxut, bon xicó i poc enamorat, i la gentil Suse plena de candor i l'alegria comunicativa. Quina tranquil·litat no aporta- rà al nostre esperit aquesta plàcida història!

ELS MUSICS ESPANYOLS A PARIS

La dansarina espanyola Nati Morales, de la qual, en ocasió d'actuar a un music-hall del Paral·lel, hem re- marcat més d'una vegada els mèrits, tot lamentant que no els fes ressaltar en un marc més adequat, dona avui a París, a la Salle Ísna un recital de danses. In- terpretarà composicions d'Albeniz, Granados, Falla, Turina i Chueca.

UNA FRASE ENGINYOSA

El conegudíssim chansonnier Dorin fou presentat una vegada a Mistinguett. Aquesta que a estones usa un orgull escandalosament mordax, digué: "Dorin chansonnier? No el coneix pas!" Però, l'altre dia fo- ren presentats de nou, i aleshores Dorin, que recorda- va aqueta frase i que volia venjar-se'n, digué tot lle- vant-se polidament el capell i adreçant-se a Mistin- guett: "Em penso, ushyora, que he sentit el vostre nom. Si no m'equivoco, vostè fa de modista, no?"

ESCOLA D'ART DRAMATIC

El període de reorganització, al qual està sotmès l'Es- cola d'Art Dramatic de la Generalitat no ha permès de celebrar l'acte públic d'obertura dels cursos. Pod- dem anticipar de totes maneres, que aquesta festa tin- drà lloc aviat i que en ella hi prendrà part l'eminent dramaturg J. Pons i Pagès, el qual dissertarà sobre un tema relacionat amb l'escola. En aquesta ocasió es donarà a més, una representació de la deliciosa obra d'Emile Moxaud "La gran diada" a càrrec dels actuals alumnes de l'Escola.

BRINDIS SINCER A UN EXEMPLE

Llegim que l'Associació d'Artistes dramàtics de Tarragona, en disposar-se a passar al seu nou estatut de Virgüda de l'Opera, se proposa instituir-hi un in- teressantíssim Museu del Teatre, que estarà format amb les col·leccions de fotografies, manuscrits i altres objectes que posseeix ja l'Associació. Però, una- nimes i amb les aportacions que els associats i el públic hi vagin fent, brindem aquesta nova idea amb la nostra. Fora de l'Associació hi ha molta gent com més que al "parlati" i al "traball".

EL TEATRE

el
reforma és
lar en pri-
que ha tro-
na del mes-
sador del
mers culti-
millor ind-
mestre, dis-
bons quan-
eleva el to
considera-
ions de les
ementa. U-
well abso-
permetriem
l'ampillar el
se els dar-
llors espe-
questa ma-
paral·lel sur-
educatius i
encara un

per acabar.
men actual-
ya.
stre congr-
a, ballarins

e i de gust
sorprenen
spanyol que
a desgrat
ona. Si af-
nois simp-
ats els balls
un insecte
la impor-
bris Libran

interessant,
a negreta
a millor ciu-
gnoament
encions, i e-
es de una
stades en
barceloní.
Marques,
sradianes,
les figures,
le lentitud i
rordinària-
e, ballarins
e autèntica,
no poder
nización,
que l'emp-
e és portat
ostinat, la
ua especta-
s successis
lar alguna
e bon gust.

ARDIOLA

Glibria Libran